

TRYGHED OG UTRYGHED FOR DØENDE I EGET HJEM

Mette Kurup Callsen
Sygeplejerske og Cand. Mag. i Anvendt Filosofi

Projektleder Center for Frihedsteknologi,
Aarhus Kommune

SUNDHED & OMSORG
Aarhus Kommune

HVAD ER EGENTLIGT TRYGHED?

Filosofisk "Undringsværksted"

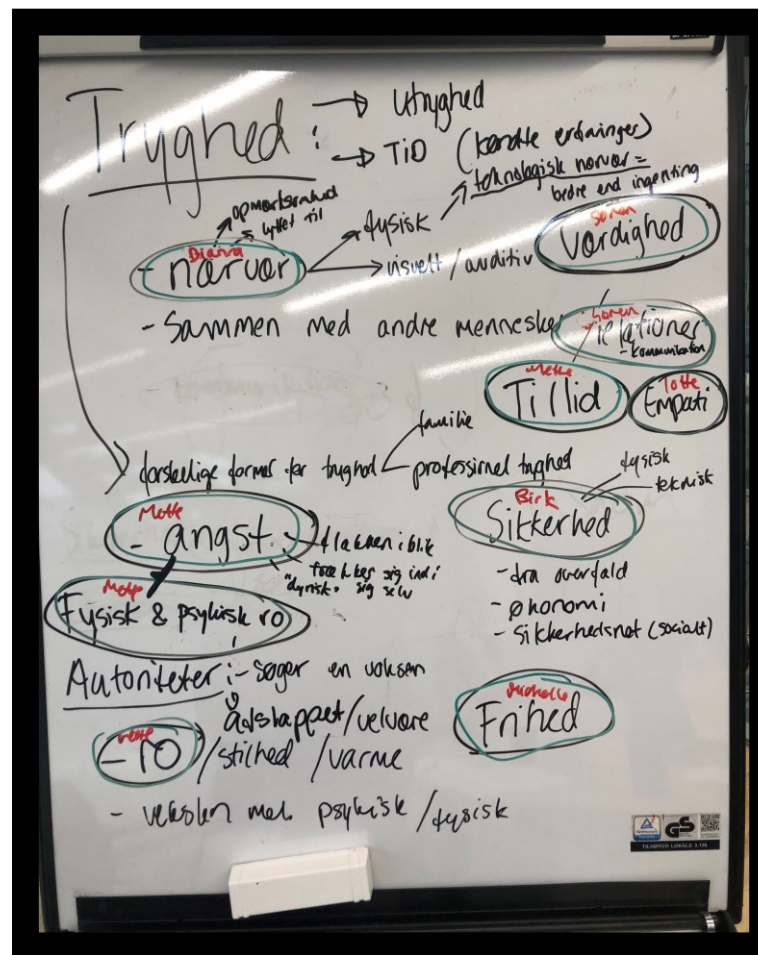

Læs mere;
Finn Thorbjørn Hansen
"At stå i det åbne" 2008

TRYGHED - CENTRALE BEGREBER

Nærvær
Relationer
Ro (fysisk/psykisk)
Tillid
Sikkerhed
Frihed
Empati
Værdighed

Modsætning: Angst ("utryghed")

HVAD ER TRYGHEDSSKABENDE VELFÆRDSTEKNOLOGI?

Tentativ definition;

”At velfærdsteknologier omfattet af bestemmelsen er tryghedsskabende betyder, at løsningerne skal være egnede til at understøtte borgerens bevægelsesfrihed, omsorg, værdighed, tryghed eller sikkerhed

Kilde: Vejledning om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for voksne, herunder pædagogiske principper.
(Kapitel 10 s. 41)

FORSLAG TIL DEFINITION AF TRYGHED:

- En tilstand af fysisk og psykisk ro, frihed og værdighed, hvor man har tillid til, at andre beskytter én for fare og tager sig kærligt og empatisk af én.

NÆSTE SKRIDT

- Mål:
  - At finde valide kvantitative og kvalitative målemetoder for tryghed med udgangspunkt i førnævnte definition
  - Forsøge at påvise at det *"godt kan svare sig"* at investere i borgernes og pårørendes tryghed...

PROJEKT: TEKNOLOGI TIL DEN PALLIATIVE INDSATS

Paradigmeskifte:

- Første projekt med negativ businesscase

Forskellige logikker /forståelser af verden...

HVOR VIL DU GERNE DØ?

	FAKTISKE DØDSSTED ⁵⁾	ØNSKEDE DØDSSTED I denne undersøgelse
Hospital	48,5 %	5 %
Eget hjem	21,9 %	55 %
Plejehjem	26,1 %	1 %
Hospice	Tallet er indeholdt i "hospital" – det anslås at være 3 %	27 %
Andet	2,6 %	4 %
Uoplyst	0,9 %	Ikke registreret
Ved ikke	Ikke registreret	8 %

Timm, H. U., & Hagedorn-Møller, J. (2013). Danskerne om livet med sygdom og død: undersøgelse af danskernes viden om livstruende sygdomme og mulighederne for lindring, samt vores ønsker for den sidste del af livet. Palliativt Videncenter.

PROJEKT: TEKNOLOGI TIL DEN PALLIATIVE INDSATS

Baggrund:

- "Klyngen for lindrende pleje og behandling" og hjemmepleje peger på **utryghed** ved borger og/eller personale
- Center for Frihedsteknologi kontaktet mhp at afdække om der findes velfærdsteknologi, der kan nedsætte utrygheden eller fremme trygheden for døende borgere i eget hjem
- Behovs- og markedsafdækning

KVALITATIV UNDERSØGELSE AF BEHOV

- Udført jan-marts 2020 af antropolog Ronja Rosenberg Grøn
- Formål: At skabe viden om, hvad der giver tryghed og utryghed for døende i eget hjem, for at blive klogere på, om det er et område der kan anvende velfærdsteknologi
- 14 semistrukturerede interviews
  - Alvorligt syge borgere
  - Pårørende/efterladte borgere
  - Sygeplejersker fra Klyngen for lindrende pleje og behandling
  - Vågere fra Røde Kors' vågetjeneste i Aarhus

AT VÆRE ALENE

Sygeplejerske: *"(...) der er jo faktisk borgere, der ligger helt alene i deres allersidste levedøgn, og som måske ikke engang kan kalde os mere og er helt i vores vold med hvor tit vi kommer."*

AT KUNNE TILKALDE HJÆLP

Alvorligt syg borger:

”Hvis jeg slet ikke havde (nødkaldet)? Det har jeg egentligt ikke tænkt på, men den giver noget tryghed, det er helt sikkert. Det er jo sådan et led til omverdenen og til hjælpen. Så hvis jeg bare var afhængig af, at hjemmeplejen bare kom på nogle tider.....så kunne man godt være lidt utryg, men når man har den her, så kan man selv til hver en tid tilkalde dem”

Svingende bevidsthedsniveau i sidste fase

SMITSOM UTRYGHED?

Våger:

”Nogle gange når vi kommer ud, er det måske også mere de pårørende, der er urolige, nervøse. Nogle gange kan det jo også være, at hvis de pårørende bliver mere rolige (ved at der kommer en våger), at det så kan gavne dem (de døende)?”

VELFÆRDSTEKNOLOGI

Funktioner

1. Registrere uro hos den døende
2. Berolige
3. Tilkalde pårørende eller personale

Etik

Brug af velfærdsteknologi skal ikke føre til at døende, der har behov for fysisk nærvær, i større omfang ligger alene end det er tilfældet i dag

PROJEKT: TEKNOLOGI TIL DEN PALLIATIVE INDSATS

- Formål:
  - At give borgere og deres pårørende øget tryghed i eget hjem i borgerens sidste levetid
- Mål:
  - At **udvikle og kvalificere** en "palliationspakke" i samarbejde med praksis, borgere og pårørende
  - At **afprøve og evaluere** "palliationspakke" for at undersøge, om den kan øge trygheden ved at være døende i eget hjem
  - At **undersøge** om øget tryghed i eget hjem kan opfylde økonomiske hypoteser vedr. effektivisering

UDKAST TIL "PALLIATIONSPAKKE"

Palliationspakke

Døende borger i eget hjem

Borger alarmerer **aktivt**

- Nødkald
- Sensor (bevægelse, lyd)
- Alternative betjeningssystemer (fx 0-1-kontakt)
- Skærmløsning

Borger alarmerer **passivt**

- Sensor, der registrerer ændring i fx:
  - Bevægelse (meget bevægelse eller manglende bevægelse)
  - Mikroaktivitet/spænding i musklerne
  - Puls og vejrtrækning
  - Lyd

Eks. Mobility Monitor (sensor under madrassen)
Pris: ca. 44.000 kr.

Billigere alternativer søges i frikommuneforsøget "Bedre søvn med teknologi" (MSO)

Alarm sendes til pårørende eller hjemmeplejen

Digitalt tilsyn

Har borger brug for hjælp?

Løsninger og priser søges i frikommuneforsøget "Bedre søvn med teknologi" (MSO)

Eksempler på lindrende tiltag (produkter og priser)

Tiltag ifm. lejrning

Positionering

Pude fra Vendlet
Pris: 526 kr.

Sansestimulerende tiltag

Tryk

Granulat-dyne fra Protac

Pris 4.400 ex moms

Lys

Rødt natlys

Pris 199 incl moms

Lyd

MusiCure Pillow
Pris: 2.878 kr.

Inmu RELAX
(interaktiv musikpude)
Pris: 5.160 kr.

Lydterapi med natur-lyde
Pris: 1.575 kr.

Duft

Aromaterapi-lampe
Priser fra ca. 150 kr.

Varme

Varmepude
Pris: 319 kr.

Lindrende tiltag igangsættes

- Ved fysisk tilstedeværelse af pårørende eller hjemmepleje
- På afstand via fx app og smartplug